

קו המלח – פתיחה

1.

זה זאטוט צנום ועגמומי, רוסי קטנטן בעיר מדברית שאמו מתקשה לעורר בה פליאה בכובעיה, עיר מסחר נידחת שהמולת השיירות העוברות בה נקטעת בקריאות מואזינים ובדנדוני גונגים סיניים ובנהמות רוחות תועות. בגדיו בלויים ומלוכלכים, והוא הולך על גג האכסניה בין שולחנות נצרים נמוכים ושרפרי נצרים ומלקט שם כל מיני שיירים ומכניס אותם לכיסיו, ובאותה זריזות עצמה יוצק שאריות משקה מבקבוקים ומכוסות לתוך בקבוקן מתכת פחוס שהוציא מחביון מכנסיו (שאריות ערק או וודקה או צ'אנג, אמו ממילא לא תבחין בהבדל אחרי כמה לגימות), מלקט ומוזג ומפזם לו פיזום שלמנגינתו הרוסית כבר מתגנבים סלסולים אטיים ורכים כדבשות הגמלים שראה בדרך.

אבל כאן, לרגלי האכסניה הזאת, אלה הם רק חמורים: אפרפרים ומאובקים, לוחכים עשב שהצמיחה בירכתי החצר תעלת השפכים, וממרומי הגג הוא משליך להם משייריו ואת הבקבוקן שב וטמן במכנסיו בין הגומי לבטן. הרחק מעליו שמים עצומים ששום דבר לא יפריע את מנוחתם חוץ מגרגירי האבק, ומזמן לזמן עורב או עיט.

“הם לא רוצים את זה!” הילד אומר מאוכזב כעבור רגע ומשליך אל החמורים מהגג עוד חופן פירורים ומניח לכמה קליפות מלונים שכל בשרם נאכל. “חמורים?” הוא קורא אליהם מן הגג, “חמורים? חמורי-אים?” ומביט בהם כשהם ממשיכים ללחך את העשב. שעת צהריים עכשיו. חם, חם מאוד ויבש מאוד, ושום משב רוח לא מניע את האוויר המלוהט.

“מה אתה חושב, שהם ציפורים?” שואל אותו הקול מירכתי הגג (ביגיעה הוא שואל, ולא בקול העמוק שייוחס לו כעבור כמה עשורים מארץ אחרת שרחוקה משם אלפי קילומטרים). “ציפורים אוכלות פירורים, אבל חמורים - לא.”

מן השרפרף שלו הוא מדבר אל הילד, ואינו יושב עליו אלא נתמך בו בגבו ורגליו פשוטות לפניו על הגג המרובד בחול שנישא ברוח. כפות רגליו יחפות ומזוהמות; מי קשָׁר הזאת לא רק שתייתם מסוכנת אלא גם מגעם בעור היבש המתבקע.

“אתה בעצמך חמור, ” אומר לו הילד.

אין צליל הטחה בקולו, רק ציון עובדה ברורה לכול. האיש מתלבט רגע בירכתי הגג, וגם בהונות רגליו היחפות חוככות רגע באצבעות שלצדן. “זה באמת מה שאני, ” הוא אומר, ובאור המלוכן המסמא הוא נראה מרוצה מן ההגדרה. “אפילו תראה סָּשָׁה את האוזניים שלי!” ומיד הוא מניח מאחורי כל אחת מהן שתי אצבעות מאובקות כמוהן ומנענע בהן רגע, וכיוון שהילד עדיין לא משתכנע, הוא מעלה את צמדי אצבעותיו צמוד אל רקותיו ומזקיף אותן, דמות מגוחכת על גג שומם כמו המדבר המקיף את העיר.

הילד בוחן את פניו של האיש ואת האוזניים שהצמיח לעצמו; שום צחקוק לא עולה בו, אף לא גיחוך. עדיין לא החליט מה יענה לאיש: אם שסתם-הוא-אומר, או שסתם-הוא-עושה-את-עצמו, או שהוא סתם אחד שאמא לא תישאר חברה שלו אפילו שבוע אחד. לראשונה ראו זה את זה ברכבת בין טְשֶׁקְנֵט לְאֵנְדִיגְאָן באחת העצירות הלא צפויות, אבל רק באכסניה הזאת בקשגר התיידד האיש עם אמו.

הוא מתקרב שוב אל שפת הגג, ששום מעקה אין עליו אף שגובהו מרסק עצמות, וצופה משם בחמורים המלחכים את העשב שבשולי תעלת השפכים הפתוחה.

“אולי אם תיתן להם לשתות קצת, ” האיש אומר מאחור, “יבוא להם התיאבון, ” אבל הילד אינו מפנה אליו את ראשו. הוא כורע על ברכיו ונשען על כפות ידיו ומקרב אותן עד לשפת הגג ממש ורוכן משם. “מהבקבוק שלך תיתן להם, סשה, מה, לא ראיתי איך שהחבאת אותו במכנסיים?”

הילד מרכין את ראשו עוד משפת הגג אל החלל שתחתיה. “בסוף לא יישאר לכם כלום!” הוא קורא אל החמורים בקולו הדקיק, ובשעה הזאת של היום אין תחתיו שום נפש חיה מלבד שלושת לוחכי העשב האלה. “ומה תאכלו מחר, על זה אתם לא חושבים?” שערו הסבוך המאובק מיטלטל מעט כשהוא נד להם בראשו; זמן רב לא הועבר בו מסרק.

"למה כבר ציפית ששה מחמורים?" אומר לו האיש. "אולי אם תיתן להם לשתות קצת מהבקבוק שלך -"
 "זה אבל של אמא הבקבוק!" הילד אומר, "והם גם לא שותים את זה, אתה סתם אומר!"
 "לא ראית אף פעם חמורים שיכורים? הם נורא מצחיקים כשהם שיכורים! חמור שיכור זה עוד יותר מצחיק אפילו מדוב שיכור או מקוף שיכור, אבל גם דוב שיכור אתה בטח לא ראית ששה אף פעם."
 "בטח שראיתי דוב! עם הצועני הוא היה והצועני תופף לו והדוב -"
 "אבל שיכור לא ראית אותו."
 "אתה בעצמך שיכור!"
 האיש מקרב את שיפולי גבו עוד אל השרפרף התומך בו ומשעין שוב את מרפקיו על החול המכסה את הגג. "הלוואי שהייתי," הוא אומר. "להגיד לך מה אני? לא אכפת לי לגלות לך את זה, ששה, ותדע שאפילו לאמא שלך עוד לא גיליתי את זה."
 "אמא בחדר!" ששה אומר ומשפת הגג הוא צופה אל החלל המאובק שנפער תחתיו.
 "אמא בחדר," האיש מסכים ממקומו. "היא אוהבת לישון, אמא. ובכלל היא רוב הזמן במיטה, חצי מהחיים שלה היא בטח בילתה אמא שלך במיטה."
 אף שלא הביין בדיוק למה התכוון, ויותר מן המילים מפריעה לו נימת הקול, ששה מפנה אליו פנים כעוסים. "אל תדבר ככה על אמא!"
 "אמרתי רק שהיא אוהבת להיות במיטה," האיש עונה, "זה לא דבר רע. לא שהמיטות פה שוות משהו, אבל מי שאוהב להיות במיטה... מעניין רק איך היא הסתדרה אמא שלך ברכבת בלי מיטה. הרי לא היה לכם תא ברכבת, היה לכם תא?"
 "גם לך לא היה!"
 "לי בטח שלא היה, אבל אני לא הייתי צריך. אתה יודע ששה מה אני באמת הייתי צריך שמה, יותר מהכול?"
 "אני לא רוצה לדבר אתך! אני לא אוהב איך שאתה מדבר!"
 "מה אתה יודע על איך שצריך לדבר," האיש עונה, "שום דבר אתה עוד לא ראית בחיים שלך."
 "המון דברים אני ראיתי!"

"כן?" האיש מפקפק ממקומו. "מה למשל? זאת אומרת חוץ מהדוב והצועני, שילך לעזאזל הצועני עם הדוב שלו ביחד."

ששה מאמץ את ראשו; כל כך הרבה דברים ראה בזמן האחרון, שקשה עכשיו לבחור מתוכם אחד: שבועיים שלמים נסעו ברכבת, והנופים התחלפו בחלונותיה מיערות מחט ליערות עלווה ומשדות לערבות צחיחות ולמדבריות, מערי שיש פרוזות לערי טין מבוצרות בחומות טין, ולא היתה תחנה אחת שדמתה לקודמתה.

"גמל," הוא עונה כעבור רגע, "גמל עם שתי דבשות! מהחלון ראינו אותו מקרוב והיה לו משהו בפה והוא אכל והזיז ככה את הפה וראו לו את השיניים כמה צהובות הן היו-"

"כן, אבל הוא לא היה שיכור, הגמל הזה," האיש עונה. "הוא היה שיכור, הגמל שלך?"

"לא," ששה מודה בקול נמוך.

"אז גמל שיכור כבר לא תראה, אבל חמור שיכור אולי כן, אם רק תוציא ששה סוף-סוף את הבקבוק של אמא."

מעבר לשולחנות הנצרים ולשרפרפים הפזורים על הגג בלי שום יריעה שתיתן עליהם צל, ששה מהסס.

"ילד פיקח אתה, ששה," האיש אומר, "יום אחד כשתגדל אמא עוד תתגאה בכך, אם היא רק תצא סוף-סוף מהמיטה. לא שעכשיו אתה לא גדול ששה, אבל כשתהיה עוד יותר גדול, מה תרצה להיות, להאכיל חמורים?"

ששה מהרהר ומחטט באפו ומוצא שם משהו ובוהן אותו בין שתי אצבעות. "מכבה אש," הוא עונה כעבור רגע ומעיף באצבע צרדה את מה שהוציא מנחירו.

"מ-כ-בה-אש," האיש חוזר לאט על שתי המילים, הברה-הברה. "מכבה אש, מי היה מאמין. ממש באמצע המדבר יש לנו פטרבורגי קטן שרוצה להיות מכבה אש."

"אני לא קטן!" ששה מתכעס.

הוא מתכופף, ובקצות אצבעותיו נוגע בחול שערמה הרוח על הגג ומסיע את הגרגירים עד לנקודה שמשם והלאה יהיו שוב נתונים לחסדיה: תרצה תפריח אותם באוויר, תרצה תטיח אותם בפניו.

"התכוונתי בתור פטרבורגי, " האיש אומר לו כדי לרצות אותך. "הרי יש בפטרבורג אנשים כל כך גבוהים שהם צריכים להיזהר לא להיתקל בפנסי הרחוב, אתה בטח עוד זוכר את זה, סשה?"
לא, סשה לא זוכר, מה פתאום.

"ואת האנשים שעפים אתה זוכר?"

"אתה סתם אומר את זה! אין דבר כזה אנשים שעפים!"
בתנועה נינוחה אוסף האיש את ברכיו אל חזהו ופוער כך בחול שני פסים.

"פעם ראיתי, " הוא אומר, ספק לעצמו ספק לסשה, "מישהו שעף כל כך מהר שאפילו הציפורים לא השיגו אותו, בחיי. שמע, זה היה משהו!"
"אתה סתם אומר את זה!"

"אני, אפילו סוסים אני ראיתי עפים, " האיש מקפיץ את ברכיו האסופות עם עקביו היחפים כמחקה דהרה. "חמורים לא, אבל סוסים - כן. אני לא אומר שראיתי הרבה כאלה, אבל השניים ההם עפו באוויר עם המרכבה שלהם ביחד."

"אתה סתם אומר את זה, גם אמא לא מאמינה לך לכלום!" הילד שב ומפנה את ראשו אל החצר שמתחתיו ואל החמורים העומדים בשוליה - אחד מהם, שמאס בברחשים המציקים לו, פורץ בנערה.
"אמא אבל בחדר, " האיש מזכיר לסשה, שמפנה אליו מקצה הגג עורף דק גבעולי.

"אמא לא רוצה לראות אותך יותר!"

האיש (רק בעיני הילד הוא "איש"; בעצם עוד לא מלאו לו עשרים ושלוש) שותק ומסנן בין אצבעותיו את החול שחפץ עד שידו מתרוקנת. "נראה לי סשה שהיא עוד תסבול אותי כמה זמן, לפחות עד שיהיה מישהו חדש במקומי. אמא שלך, היא תמיד צריכה על ידה מישהו."

עכשיו הוא פושט שוב את רגליו ומחזיר אותן לתוך הפסים שפערו בשכבת החול המכסה את הגג. רגלו השמאלית לא חזרה בדיוק למקומה והוא מזיז אותה קצת, כאילו הכרחי מאוד לדייק כאן.

"מכבה אש, " הוא שב לנושא שיחתם הקודם. "מי היה מאמין, יושב פה על ידי מכבה אש גיבור, אבל את השרפה שיש מטר ממנו הוא בכלל לא רואה. כי במה הוא עסוק, המכבה אש הגיבור שלנו? רק מהחמורים הטיפשיים אכפת לו." ואלה, כאילו הקשיבו לדבריו, מניעים את זנבותיהם

בחצר הנה והנה כדי להניס את עננת הברחשים מזה אל זה, ובעוד היא נעה כך, צפופה וזמזמנית, נאחז אור השמש בכנפיהם הזעירות. "מי בכלל ייקח אותך ככה ששה להיות מכבה אש, אם פה על ידך יש שרפה נוראה, ממש סכנת נפשות, ואתה, מה אתה עושה?"

עכשיו מפנה אליו הילד את ראשו, ועיניו עוקבות אחר היד הגדולה שמורמת וחגה סביב-סביב על פני המדבר המקיף אותם ומראָה לו היכן השרפה; הלאה-הלאה היד חגה על פני הנוף הצחיח עד שהיא משלימה קשת וחוזרת אל הגוף הכחוש, שגבו עוד שעון על השרפרף, וטופחת על החזה השקוע, כאומרת: כאן השרפה, כאן, בדיוק כאן - בפנים. "ידעתי שאתה משקר!" בכפותיו הקטנות אוסף ששה מן החול שנערים על הגג ומשליך אותו ממנו והלאה, ומיד מסיט את פניו כשהרוח מטיחה בו את הגרגירים.

"למה באמת שלא תיתן להם קצת חול, ששה," האיש אומר. "לא שזה יעזור להם לעוף, מה שהם לא יעשו, לעוף הם לא יעופו. סוסים כן, אבל חמורים לא. ואתה יודע ששה למה לא? פשוט כי לא רותמים אותם למרכבות. סוסים כן, חמורים לא. רק בפנים יש חמורים, יושבים להם בתוך המרכבה וקוראים איזה מסמך או עיתון."

עיניו של האיש, שכל העת הזאת היו עצומות למחצה מפני בוחק השמש וגרגירי החול, נפקחות. "רק תיזהר ששה שלא תתכופף יותר מדי," הוא אומר פתאום ממקומו. "דבר אחד זה לא לרצות לדבר אתי, ודבר אחר זה ליפול מהגג."

"אני לא ייפול!" ששה עונה, ובכל זאת מזדקף מעט מרכינתו. "שלא תשבור להם את הגב, לחמורים. וגם לך ששה שלא יישבר לך ככה הגב - באץ' אחד וגמרנו, עם המפרקת ביחד. אתה יודע ששה מה זה מפרקת?"

הוא מרים את ידו אל חוליות עורפו וממשש אותן בקצות אצבעותיו מלמעלה למטה ובחזרה. "זה איפה שסגרת אתמול לאמא את השרשרת, אתה זוכר שהיא ביקשה ממך? ואיך היא התכופפה אתמול בערב וסגרת לה? אז שמה זה. באץ' אחד וגמרנו."

כשסשה נפנה אליו, הוא עוד רואה את אצבעותיו של האיש מרפות מעורפו ומורדות שוב אל צדי גופו ומשם אל שכבת החול המכסה את הגג,

שכבה שתלך ותתעבה ככל שימשיך המדבר לשלח את גרגריו אל גגות העיר שפלשה לתחומו.

"ככה זה אצל נשים," האיש אומר. "שרשרות, מחרוזות, תליונים, קישוטים, מה לא. וגברים, אתה יודע מה שמים להם? רק לולאה שמים להם. והם אפילו לא צריכים לחפש מישהו שיסגור להם אותה, כי יש בשביל זה בנאדם מיוחד, וגם כובע מיוחד יש לו שמכסה לו את כל הפרצוף."

בעוד ששה שוקל את דבריו ומנסה להבין את פשרם, דואה מעליהם בשמים ציפור והם עדיין אינם מבחינים בה, עד שצלה מגיע אל הגג ומרפרף עליו מקצה עד קצה ונגוז באוויר.

"אולי זה מה שתעשה כשתהיה גדול?" האיש מציע לסשה, ואצבעותיו שמתופפות על החול טובעות בו שקערוריות. "קסדה של מכבה אש זה יפה על הראש, אבל מה עם כובע שמכסה את כל הפרצוף? תחשוב רגע סשה, רק את העיניים יראו לך, ככה-" הוא מעלה לאט את כפותיו, שגרגריו חול נשמטים מהן, ומכסה בהן את פניו משני צדי אפו, עד שהוא מפשק מעט את אצבעותיו ומותיר שני חרכים אנכיים לעיניים.

"קוקו," הוא אומר לסשה. "קוקו! אתה לא רוצה כובע כזה?"

"אני לא רוצה ממך כלום!" סשה עונה, "וגם אמא לא! תכף שהיא

תתעורר היא תגיד לך שתיקח את הדברים שלך ותלך!"

מתחת לריסים המאובקים תרות עיניו של האיש רגע אחר הציפור שחלפה לה, עורב שקרקורו כבר מתפוגג במרחק, כאילו דרבן את צלו שלא לפגר אחריו ונואש ממנו. "אבל לאיפה אני יכול ללכת," הוא אומר ומראה בגבותיו על המדבר העצום המקיף את קשגר, ואצבעותיו מורדות שוב אל החול המכסה את הגג וחוזרות לתופף עליו, אם מעצבנות ואם מאיזה מקצב פנימי שמפעיל אותן. "מתופף אתה לא רוצה להיות?"

סשה לא עונה.

"פשוט יש שמה גם אחד כזה," האיש אומר, "הוא עוזר ככה לאיש שסוגר את הלולאה של החבל, נותן לו קצב עם התוף שלו. אבל זה רק אם אתה באמת-באמת לא רוצה להיות האיש שסוגר את החבל. ואתה יודע סשה ממה עושים את התוף, מעור של איזה חיה? לא חשוב, סשה, אני באמת לא רוצה לצער אותך."

סשה מסתכל עכשיו בעגלה שקרבה בשביל אל האכסניה וחופתה מיטלטלת לקצבם הלאה של סוסיה. העגלה עוברת בשער החצר, וכשהסוסים מאטים ומתחילים להקיף את האכסניה סשה קם ממקומו והולך לאורך שפת הגג כדי לצפות בהם מן הצלע הדרומית.

"רק תיזהר לא ליפול," האיש קורא אליו, "שלא תתחיל גם אתה סשה לרקוד לנו באוויר כמו זה ששמים לו את הלולאה. כי הוא, מרוב שמגרד לו החבל בצוואר הוא מתחיל לרקוד באוויר. תאר לך סשה שאמא תתעורר סוף-סוף וזה מה שהיא תגלה, שהחלטת פתאום לרקוד באוויר."

רקדה עם מישוהו אחר, לא אתך!"

שתי קומות מתחת נעצרים הסוסים לפני פתחה האחורי של האכסניה, ותימרת האבק שאיבכו ממשיכה ועוברת אותם כשהעגלון קופץ מספסלו אל החול.

"עם החייל ההוא," סשה אומר וצופה בעגלון, שמתעכב רגע מול האופן השמאלי.

"על איזה חייל בדיוק אתה מדבר, סשה?"

"החייל ההוא עם השפם!"

"החייל-ההוא-עם-השפם," האיש אומר לאט מן השרפרף שלו.

"חייל עם שפם. ולעגלון שמה למטה אין שפם?"

"לא," סשה עונה.

"תסתכל טוב," האיש אומר ממקומו, "לא ככה! לפעמים כשרחוקים

לא רואים מספיק טוב, תסתכל סשה יותר מקרוב."

"אין לו!" סשה עונה.

"אולי אם תתכופף עוד קצת," האיש אומר, "אז תוכל לראות עוד

יותר טוב. קשה קצת לראות שפם מכזה גובה."

"אין לו!" סשה אומר, "אין לו! אין לו!"

"אין אז אין," האיש אומר. "לא צריך להתעצבן סשה בגלל שפם.

העורב ההוא, גם לו לא היה שפם, וזה לא הפריע לו בכלום. אתה ראית

סשה קודם איך שהצל שלו רץ-רץ על הגג?"

סשה מהנהן בראשו.

"אז ככה עושים סשה כשרוצים לעוף, רצים-רצים על הגג." בגבו

דוחק האיש מעט את השרפרף לאחור, וכשהשרפרף נבלם בשולחן הנצרים,

נרעד שם בקבוק ריק. "רצים-רצים עד שתופסים מהירות ואז מרימים את הידיים ועושים אתן ככה באוויר," והוא מרים ומוריד את ידיו שפשט לצדדים.

"זה היה רק הצל שלו!" סשה עונה, "הצל זה היה ולא הוא

בעצמו!"

"ועל הארץ הוא לא עושה אותו הדבר? רץ-רץ עד שהוא תופס

מהירות ומתרומם באוויר?"

תחתיהם מנסה העגלון לחלץ מכרית אצבעו ששב עץ דק שננעץ בה, אולי מחישור האופן, ומפתחה האחורי של האכסניה יוצאת אישה גוצה ומביטה בו.

"כשהיית מעיף עפיפון, סשה," האיש אומר, "לא ככה היית מעיף

אותו? רץ-רץ אתו עד שהוא היה תופס מהירות ומתרומם באוויר?"

"אני לא רוצה לדבר אתך!"

"לא אז לא," האיש עונה. "זה מצער אותי מאוד-מאוד, אבל זו

זכותך בהחלט. ואם ככה אני אעוף לי לבד, פחדנים אני בטח לא צריך אתי."

הוא משעיין את מרפקו על מושב השרפרף, שנצריו שחוקים

ופרומים, ומקים כך את עצמו ונעמד על רגליו. "כשרוצים לעוף, סשה,"

הוא אומר, "חייבים להתגבר על הפחד. מה, אני לא פחדתי שאולי אני לא

אתרומם? שאולי אני אפול? אבל מרוב שחושבים, לא רצים מספיק מהר

כדי לעוף." ובידו הוא מראה על כל המקומות שאפשר לעוף אליהם מגג

האכסניה הזאת - בצפון ובדרום, במזרח ובמערב, כל ארבע רוחות השמים,

שמכאן לא נראות נבדלות זו מזו לא במרחביהן לא בשיממונן.

"הֲיֵי?!" העגלון אומר בחצר לאחד הסוסים, והסוס מפנה שוב את

ראשו לפנים.

מן הגג צופים בו השניים, הגבר והילד, וסשה משנן בלבו את

הקריאה הזאת: הֲיֵי?!

"גם לא עפים ככה בחזרה לפטרבורג," הגבר אומר, "אם במקרה

לשמה סשה רצית לעוף, הביתה."

"אני לא רוצה הביתה!" סשה עונה.

לפני פתחה האחורי של האכסניה נוטלת האישה בידה את אצבעו

של העגלון ובוחנת אותה בעיניה ובקצה אצבעה עד שהיא מוצאת את קצה

השבב שננעץ שם, ובין ציפורן אצבעה לציפורן אגודלה היא מנסה למשוך אותו החוצה.

"רוצה לעשות התחרות, סשה?" האיש אומר, "מי יגיע יותר מהר לקצה?" ובתנועת יד מזמינה הוא קורא לסשה להתקרב אליו, ולהתקרב עוד, כן-כן, אין מה לפחד; ולהיעמד פה על ידו, כן ככה. לפני שניהם נפרש עכשיו פס ארוך ורחב וחולי של גג, שעד לקצהו האחר אין בו שולחנות ושרפרפים והוא פנוי כולו לתחרות, וודאי שפנוי לה כל החלל העצום שמעבר לגג, ששני סופים לו, האחד רחוק, מעבר לאופק, והאחר קרוב, רק שתי קומות מתחת.

שניהם עומדים עכשיו בקצה הדרומי של הגג, הגבר בבגדי הכותנה הזולים, המאובקים, והילד בבגדיו הרוסיים שהתבלו, ומתחת להם, בשביל המוביל אל האכסניה, קרבה עכשיו עגלה נוספת שתימרת אבק מתאבכת לפניה, וגם לה חופת בד מוטלאת בטלאים גסים.

"נראה ככה גם מי עף יותר גבוה," האיש אומר אל הראש הקטן שלצד מותנו, "אני או אתה או העורב," ושום עליצות של משחק אין בעיניו. "העורב ההוא ניסה והצליח, אז למה שלא ננסה גם אנחנו?"

הוא מטלטל את רגליו שוב, פעם את הימנית ופעם את השמאלית, וגם סשה מטלטל את רגליו הקטנות וצלן מרטט על הגג. "אז אני אתחיל עכשיו לספור: אחת, שתיים" – מזווית עינו הוא בוחן את פניו של סשה ואת עמידתו, שמא יזנח את ההתחרות הזאת אל קצה הגג והלאה משם, או להפך, יתחיל פתאום לרוץ לפני המועד – "וש-א-ל-ל" – הוא משתהה רגע, ורגלי שניהם נדרכות, ולפני שהספירה נשלמת הוא משפיל את מבטו אל העגלה הנכנסת לחצר.

"נחכה קצת," הוא אומר ומעיף שוב מבט אל העגלה המתקדמת תחתיו: סוסיה מאטים ואתם גלגליה, ומאט גם האבק שהם מעלים. "ציפור אם היא לא מרוכזת, אתה יודע סשה איפה היא יכולה למצוא את עצמה?" "למטה," סשה עונה מיד, "אני ראיתי פעם גוזל של יונה ש–" גם הוא מעיף מבט משולי הגג אל העגלה, שנעצרת מטרים אחדים מקודמתה. "הוא בכלל עוד לא ידע לעוף הגוזל הזה וגם בקושי היו לו נוצות והוא נפל פתאום למטה מהזה של החלון –" "מהאדן," הגבר אומר.

"אז אמא שלו היא עפה אליו למטה ואחרי זה היא עוד ניסתה לנגוע בו ככה עם המקור והוא זז קצת אבל רק מהמקור שלה, אז היא נגעה לו עוד פעם בבטן-"

"ככה?" הגבר שואל ומתכופף פתאום אל סשה ומרכין את ראשו עד אל הבטן הקטנה ומחכך בה את אפו הגרמי עד שסשה מידגדג ומצטחק, ובתוך האוויר החם המאובק מתווים הצלילים האלה נתיב דקיק שברירי. "בטח לא ראיתם חמורים מהחלון שלכם, הגבר אומר. "גוזלים של יונים כן, אני לא אומר שלא, אבל חמורים בטוח שלא! ואמא גם לא נשארה שם כל הזמן במיטה. היא לא לקחה אותך אמא לטיולים? לשדרות נַיִבְסְקִי? ולפונטאנקה? ולכיכר סְמִיוֹנוֹבְסְקִי?"

סשה תולה בו את עיניו; השם האחרון לא מוכר לו. "סמיונובסקי, הגבר אומר, "כיכר סמ-יו-נוב-סקי. זה איפה שגומרים בסוף כל האנשים הרעים."

מתחת לשניהם, בדיבור מהיר ובתנועות ידיים נסערות, מתאר העגלון השני איזו תקרית שקרתה זמן קצר לפני שהגיע הנה מאחת הסמטאות שבמרחק.

"אתה יודע סשה מה עושים כדי לגמור אותם? אחרי ששמים להם את הלולאה על הצוואר? מדגדגים אותם בבטן, מדגדגים! ואז הם פשוט עושים צעד לא נכון ונופלים למטה, עם המפרקת ביחד. באץ' אחד וגמרנו."

"אתה סתם אומר!" סשה מתרגז, אבל עוד לפני שהשלים את אמירתו הוא זז מעט ומתרחק מן הגבר צעד אחד.

"מה קרה, סשה?" הגבר זז גם הוא ממקומו, "אתה לא אוהב דגדוגים? לכל היותר אני אבקש שתעשה את זה בשבילי. לא תעשה את זה בשבילי?"

"חבל שאמא הכירה אותך!" סשה אומר. "תכף שראינו אותך ברכבת אני אמרתי לה שלא תדבר אֶת-"

"אמא שלך, הגבר קוטע אותו, "עם כל מה שהיא שתתה אז, אפילו עם החמורים היא היתה מדברת." "שלא תדבר ככה על אמא!"

"ואם אני כן, תדחוף אותי למטה? רק שאתה סשה אפילו לזה אין לך מספיק אומץ - לעוף לא, לדחוף אותי גם לא, מה עוד אני צריך להגיד על

אמא שלך כדי שתעשה את זה, אולי איך שכולם הסתכלו עליה ברכבת?
קרן שלם מלא חייילים ואמא שלך היקרה באמצע, ואיזה שירים שהם שרו
לה החיילים, כשכולם מסביב שומעים-”

”תשתוק כבר!” סשה צועק, ”תשתוק! תשתוק!” ובכפות ידיו
הקטנות הוא מכסה את האוזניים. עיניו בהירות מאוד ונוצצות, ומבטן
מושפל עוד אל קטע הגג החולי שלפניו.
”לפונדק היא נכנסה,”

הגבר שר,

”והפונדקאי לה סח-”

”תשתוק כבר, תשתוק!” סשה צועק ומהדק עוד את כפותיו אל

אוזניו.

”אארח אותך בפונדקי

ואת אותי בפונדקך-”

סשה מסיר את ידיו מאוזניו ומעלה את אצבעו אל זוויות עיניו,
תחילה אל עינו הימנית ואחר כך אל עינו השמאלית, ומוחה אותה בצדי
מכנסיו.

”זה בכלל לא היה ברצינות!” הוא אומר לגבר, ”הם סתם צחקו

החיילים!”

”כן, הם צחקו, החיילים,” הגבר עונה. ”אני לא אומר שלא. ולא רק
החיילים, גם הסוכן-נוסע ההוא צחק, חוצפן כזה הוא היה. מה הוא חשב
לעצמו, הסוכן-נוסע הזה, שאם יש לו מזוודה מלאה קרמים, זה נותן לו
איזה זכויות? שאת אמא שלך אפשר לקנות בקרמים?”

על אפרכסות אוזניו של סשה שבות ונקמרות אצבעותיו הדקות
לאגרופים קטנים עד שפרקיהן מלבינים.

”להעיף אותו מהרכבת היה צריך!” הגבר ממשיך, ”פשוט לדחוף
אותו בלי לחשוב פעמיים, באץ' אחד וגמרנו! בקלי קלות סשה יכולת,
כשהוא עמד שמה במעבר עם הדלת פתוחה. רק שאתה פחדן סשה, בדיוק
כמו שפה, וצריך רק דחיפה אחת קטנטנה-”

סשה מרחיק מעט את כפותיו מאוזניו ומפנה את ראשו אל הגבר
ומביט בו שוב, אבל לא אל פניו אלא אל גופו הניצב בדיוק בקצה הגג.

"רק דחיפה קטנטנה, הגבר אומר, "מספיק שבאים בתנופה, אפילו ילד יכול לעשות את זה!" והוא מתקרב עוד אל שפת הגג, ואצבעות רגליו כבר בחלל שמעבר לה. "ואמא שלך", הוא אומר, "היא לא תצטער על זה." תחתיהם בחצר שב ונשנה איזה שם זר, רוסי על פי צליליו, אף שהשתבש בפי אומריו וגם היטשטש ברות, ואחריו נשנה עוד שם, בריטי על פי תחילתו: מק-משהו, מקרתני או מקארתי, האחד בפי העגלון הראשון והאחר בפי השני מבטא משובש.

"פֶּטְרוֹבְסְקִי!" נשמע השם הראשון בביורר בפי העגלון השני, ומנחרצות האמירה שנלווית לשם ניכר שצורפו אליו גם אמו של פטרובסקי הזו או אבי אביו. גרגירי חול מוסיפים להיערם על העגלות, ובחופתה המרופטת של השנייה, שתפריה כבר החלו להיפרם, מתנפנים שני טלאים ברוח ככנפיים קטנות.

"רק תראה סשה איזה הבדל," הגבר מציץ בעגלון ובעגלתו, "בין העגלות שפה והעגלות של פטרבורג! וזה עוד בלי לדבר בכלל על הכרכרות והמרכבות והסוסים, אתה לא מתגעגע לזה, סשה? לכל הכרכרות והמרכבות של פטרבורג? ולנִיבה, אלוהים, איזה גשרים יפים היו לנייבה!" אחד החמורים זוקף את אוזנו הארוכה כמקשיב לדבריהם, ובתעלת השפכים שלרגליו ממשיכים המים העכורים לזרום, סמיכים מזוהמה. "זאת הנייבה שלהם סשה, רק תראה לאיפה הגענו."

החמור מניע את אוזנו כדי לסלק את הברחשים שנטפלו אליה ונוער. "אי-אָה," הגבר אומר על הגג, "בהחלט אי-אָה! ואיך עושה חתול?" סביבם ותחתיהם משנה הרוח את כיוונה, והגבר מושיט את כף ידו לאוויר כדי לבחון את המשב העובר בו, ובן-רגע מתקבצים בכפו הגרגירים ששמטה הרוח. "וחול יש פה במקום שלג," הוא אומר ומעלה את כף ידו אל שפתיו כמי שמעלה אל פיו חופן שלג ושולח את לשונו ומלקק את החול, ומיד משתנק ומכחכח ופולט למרחק יריקה עכורה.

"מרכבה," הוא אומר כעבור רגע, "מרכבה אמתית עם סוסים יפים וקישוטים ופנסים ווילונות, מרכבה כזאת סשה אתה בכלל ראית פעם?"

"בטח שראיתי!" סשה עונה, "המון פעמים אני ראיתי!"
"מרכבה של שר," הגבר אומר, "לא סתם מרכבה."

"אנחנו ראינו פעם אפילו את המרכבה של הצאר! מרחוק ראינו כי לא נתנו לנו להתקרב, היו המון אנשים מסביב ובקושי היה אפשר לעמוד וכולם רצו לראות אותה מקרוב ולנשק את הצל שלה וגם אמא רצתה."
"למה באמת שהיא לא תנשק את הצל, אמא, מישהו היא הרי מוכרחה לנשק."

שוב מציץ בו סשה בחשדנות, ומהבעת פניו של הגבר הוא מנסה להבין אם דיבר בגנות אמו או בזכותה.

הגבר מוחה בידו את שפתיו. "מרכבה, סשה," הוא אומר, "מרכבה. אבל לא מלמטה לראות אותה אלא מלמעלה, כמו מפה. אתה יודע סשה מה רואים אז? את כל הלכלוכים שלה רואים, כי רק מסביב ניקו אותה ולמעלה לא. אפילו שבצדדים היא כל כך הבריקה שהיה אפשר לחשוב שליפקו אותם בלשון."

"פעם... סשה מהסס רגע, "אמא הוציאה לי ככה משהו מהעין עם הלשון שלה שאני לא יידקר וזה דגדג אותי קצת הלשון שלה, אז אני צחקתי וזה פתאום יצא."

תווי פניו מתרככים מתחת לבלורית הסתורה המאובקת, כאילו שוב חש את מגעה הרך החמים המדגדג של הלשון המסירה בעדינות את הגרגיר שחדר לעינו.

"תשמעו-תשמעו," הגבר אומר, "מה שאמא שלך יודעת לעשות בלשון!"

משולי תעלת השפכים נשמע שוב אחד החמורים, ושני עמיתיו אינם מתרשמים מטרונייתו המופנית לשמים.

"כשהיא ערה, זאת אומרת," הגבר אומר, "וכשהיא לא שתויה יותר מדי. וכשאיך לה מצב רוח. וכשלא חם לה מדי וכשלא קר לה מדי. וכשאיך מישהו יותר מבטיח בסביבה. הסוכן-נוסע ההוא למשל עם כל הקרמים שלו."

"היא—"

"לא חשוב," הגבר אומר, "אל תספר לי. מה שאני לא יודע, כאילו לא היה."

"היא חיבקה אותו," סשה אומר. "היא חשבה שאני לא רואה אבל ראיתי."

הלאה מהם, בין שרפרפי הקש, כבר התייבש גושיש הליחה שהגבר ירק לחול ורק אמרת קצף קטנה עוד נותרה שם.

“והוא,“ הילד אומר, “הוא חיב-“

“אל תספר לי את זה,“ הגבר קוטע אותו, “אתה לא הבנת אותי,

”סשה?”

בהיסוס מתרחק ממנו סשה צעד וצעד אל שרפרפי הקש ואל שולחנות הנצרים הנמוכים. על השולחן הקרוב אליו, שהחול כבר איחה את נצריו, מתנוצץ בשמש בקבוק ריק.

“והמרכבה ההיא,“ הגבר אומר, “כשהיא התפוצצה, אתה יודע סשה מה קרה? הגג שלה עף גבוה-גבוה עם כל הלכלוכים שלו ביחד, והדפנות, הן עפו גם כן, אחת לפה ואחת לשם. והגלגלים, הם התפרקו, ומלמעלה ראו אחד כזה מתגלגל לקצה השני של הרחוב, כאילו הוא בכלל לא היה מחובר! והסוסים, הם עוד לא היו גמורים לגמרי. השר כן, אבל הסוסים לקח להם זמן למות. אחד עוד הרים את הראש וראו את השיניים הצהובות שלו, והשני כל המעיים שלו היו שפוכים על הכביש. והשלישי, הוא היה על הגב והרגליים שלו עוד בעטו באוויר.”

“אתה ממציא את זה!” סשה מתרגז.

“הלוואי סשה שהייתי ממציא את זה.”

הרוח עוברת בשערם ופורעת אותו.

“והראש של השר, אתה יודע מה קרה לו?”

סשה תולה בו את עיניו ועל צווארו העדין מהבהב הנצנוץ שמחזיר

הבקבוק שלפניו.

“קודם במרכבה הוא עוד ניסה, השר, להרים את היד, חשב שיוכל לעצור הכול עם היד שלו, כאילו רק זרקו עליו משהו רקוב, נגיד אם אני הייתי זורק עליך עכשיו” – מבטו משוטט רגע על פני הגג עד שהוא מגיע אל שולחן הנצרים – “את הבקבוק הזה, לא היית מרים את היד?”

כפות רגליו צועדות עוד צעד אחד וטובעות את עקבותיהן בחול, צעד ועוד צעד הוא מתקדם מקצה הגג אל הילד, אל שולחן הנצרים הנמוך ואל הבקבוק המוצב במרכזו, וסשה נסוג מפניו עד שרגליו הקטנות נתקלות בשרפרף שמאחוריהן ומתקפלות פתאום ומושיבות אותו שם על כורחו כמו בסד.

"לא היית מרים את היד שלא ייכנס לך פתאום רסיס לעין?" הגבר תופס בבקבוק. "אז ככה גם השר עשה, הוא הרים את היד. והסוסים, אחד התחיל להתרומם פתאום על הרגליים האחוריות עם הפרסות באוויר, כאילו הוא יעצור את הפצצה ככה, ורגע אחרי זה כבר לא ראו יותר כלום, רק עשן. עד הקומה השלישית זה הגיע, עם הריח של הגופרית ביחד, בדיוק כמו שפה מריחים את הערק. אתה לא מריח את הערק?"

עיניו של סשה רתוקות אל הבקבוק שמתבהק בשמש.

"ושמעו אותם," הגבר אומר ומתקדם אל סשה עוד צעד אחד. "את הסוסים. את השר לא שמעו, אבל את הסוסים שמעו, את ההי-הי שלהם. אפילו הזוג בחדר על ידי, הם הפסיקו כל מה שהם עשו. קודם עוד שמעו את החריקות של המיטה שלהם, אבל אחרי זה כלום, שמעו רק את הסוסים." כף ידו הימנית נעה לצד גופו הנה והנה והבקבוק נע אתה, ושארית הערק נעה בתוכו ומתלבנת בשמש.

"אי-אָה," הגבר אומר כשעולה שוב נעירתו של החמור, כעוסה ומרירה. "אי-אָה. ופצצה," הוא אומר כעבור רגע, "איך עושה פצצה?" הוא מניף את ידו לאחור עם הבקבוק הלפות בה ועם ההבהק המרצד בזכוכית, מניף אותה עד מלוא משרעת היד ומשאיר אותה רגע מאחוריו, תלויה באוויר.

עיני הילד רתוקות אל פיית הבקבוק המוטה מטה ומגירה על החול את שיירי המשקה, וכשמונף הבקבוק בחזרה לפנים ומכה בשפת השולחן, עולה מן הנצרים קול חבטה עמומה.

"ואיך עושה שולחן," הגבר אומר.

רגע הוא עוד עומד במקומו וסביבו מאוושת הרוח גם כשהוא מרים את הבקבוק אל גובה עיניו ובוהן אותו כדי לראות אם נסדק.

"לא היה שם חלון אחד שלא נשבר," הוא אומר, "עשרות נפצעו רק מהזכוכיות. והיה שם ילד אחד קטן, בגילך אולי סשה, שלפני זה הוא אפילו עשה לי פרצופים מהחלון שלו, רק שאחרי זה לא ראיתי אותו יותר."

"פעם," סשה אומר מן השרפרף, "אני נדקרתי מסיכה וירד לי המון-המון דם מהאצבע, אז אמא-"

"תשמעו-תשמעו," הגבר אומר. "סשה נפצע באצבע!" והוא שואל את סשה איך בדיוק נפצע אז, כשירד לו ככה הדם.

"נדקרת! סשה עונה, "מהסיכה של הכובע שלה נדקרת והתחיל לרדת לי המון-המון דם, אז אמא-"

"מהסיכה של הכובע!" הגבר אומר. "תשמעו-תשמעו! לפעמים זה ממש סכנת נפשות, הסיכות האלה! איזה כובע זה היה סשה, ההוא עם הנוצות?"

סשה מסתכל בו בחשד. "עם הפרחים," הוא עונה כעבור רגע. "עם הפרחים!" הגבר אומר ומושך מימינו שרפרף ומתיישב עליו מול סשה, וביניהם שולחן הנצרים והבקבוק שהועמד שוב במרכזו. "זה לא הכובע ההוא מהרכבת?"
סשה מנסה להיזכר.

"כמה הם התלהבו שמה החיילים מהכובע שלה! ואיך הם התחילו לשיר לה שמה כולם ביחד-"

"תשתוק!" סשה צועק, "תשתוק!"

"כל הקרון," הגבר אומר, "כולם שם הרי התחילו לשיר לה:

לפונדק היא נכנסה

והפונדקאי לה סָח-"

"תשתוק," סשה אומר שוב, אבל קולו נחלש ועיניו מושפלות אל שולחן הנצרים ואל הבקבוק שבמרכזו.

"אתה יודע סשה מה אני הייתי עושה במקומך? דחיפה אחת מהגג, ואני לא הייתי פה יותר להרגיז אותך. ישר לשמים הייתי מגיע או לגיהנום, ככה זה, או שעולים או שיורדים. היא לא סיפרה לך אמא על הגיהנום?"
סשה לא עונה.

"חם שמה אפילו עוד יותר משפה, ועל המיטות שמה מותחים את מי שקצר מדי ומקצרים את מי שארוך מדי. ומי שבדיוק במידה, אתה יודע מה עושים לו?"
לא, סשה לא יודע.

"אחד כזה נותנים לו דווקא לישון, שיחלום את החלומות שלו, כי אין עונש יותר גדול מזה. וכשהוא מתעורר בבוקר עושים שהוא יראה מסביבו בדיוק מה שהוא חלם, נגיד סשה שהוא חלם על – מה הכי מפחיד אותך?"

"שהרכבת תתנגש," סשה עונה מיד. נשכחה ממנו החלטתו שלא לענות, ועיניו הבהירות רואות עכשיו לא את הגג הזה ואת המרחבים

שסביבו, אלא מראות אחרים. "היא נסעה מהר-מהר הרכבת ופתאום מהכיוון השני באה עוד רכבת ונהיה רעש כזה נורא חזק ואני פחדתי ש—" בתנועה זריזה אוחז הגבר בבקבוק והולם בו בכוח בגג, בקשיותו המוצקה שמתחת למעטה החול, והפעם הבקבוק מתנפץ. רק צוואר הזכוכית נשאר לפות בידו, וקרקעית הזכוכית מוטלת על החול וזיזים מזדקרים משפתה.

"ממינסק לפינסק", הגבר אומר, "נסעמסיקסיפןהפלהשיגרקפסיק".
"מה?" ששה אומר.

"אז היית מתעורר שמה בתוך הרכבת", הגבר אומר לו, "בגיהנום. וממול היתה באה הרכבת השנייה, בשיא המהירות היא היתה באה ישר אליכם. ממינסקלפינסקנסעמסיקסיפןהפלהשיגרקפסיק. אתה יכול להגיד את זה?"

"ממינסק לפינסק?" ששה שואל ועיניו עוד רתוקות אל זיזי הזכוכית.
"נסע מסיק", הגבר אומר. "לא חשוב, אש של שתי רכבות בוערות זה כלום לעומת האש של הגיהנום."

הוא מביט רגע סביבו ובעקבות מבטו נעות גם עיניו של הילד, כאילו הלאה מהם, במרחק, יתגלו להבות עצומות פורצות מתוך סדקי אדמה או מבין גרגירים, להבות שמתיכות את מרחבי החול עם קו האופק ועם שיפולי השמים, ובתוך רגעים יתלקחו עד למרום כיפתם.
"תירגע", הוא אומר לסשה. "היא מספיק עמוקה האש של הגיהנום, ואנחנו הרי על הגג."

ששה שוקל בכובד ראש את דבריו ומשתכנע, ואחר כך הוא פונה אל הגבר כמחליף סוד עם בן גילו ושואל ממה הוא הכי פוחד. "הכי-הכי," ששה אומר לו, "הכי-הכי!"
"ממך, סשה!" הגבר עונה, "ממך, סשה, שאתה לא תדחוף אותי מהגג!"

הוא מסובב על השולחן את צוואר הבקבוק השבור כמחט של מצפן או כמחוג של שעון, ולאחר כמה סיבובים התנופה מתחילה להיחלש.
"ממינסקלפינסק", הוא אומר. "כל כך מהר אני הייתי אומר את זה פעם, יותר מהר אפילו מהרכבת, יותר מהר אפילו מגושי קרח בזרם. ראית פעם סשה גושי קרח בזרם? פעם עמד על אחד כזה תיש, עוד קשור למוט שלו הוא היה, ומה הוא עשה התיש? נו, סשה, איך עושה עז?"

סשה מביט בו.

“מָה-מָה-מָה?” הוא מצטחק פתאום.

“יופי סשה!” הגבר אומר. “רק שהתיש הזה, מרוב הרעש של המים והקרר לא שמעו אותו בכלל. ואם כל זה לא מספיק, אז על הגדה ממול עמדו כמה ילדים עם ענף ענקי והפילו אותו למים!”

אבל למה? תחילה רק עיניו של סשה שואלות, ואחר כך גם קולו. “כי הם היו ילדים רעים!” הגבר מסובב שוב את צוואר הבקבוק על שולחן הנצרים. “פשוט ככה זה כשרעים.” הוא עוצר את שבר הבקבוק ומניח את כפו על זיזי כבודק אם די במשקלה לנעוץ אותם בבשרו. “ולא שהייתי יותר טוב מהם, כי אין אחד שלא נדבק בזה. אתה היית פעם רע, סשה?”

“אני שיקרתי פעם לאמא, היא באה לשאול אותי אם אני-”
“רע באמת,” הגבר קוטע אותו, “רע כל כך שלא הבנת איך זה שהאנשים ברחוב לא עוברים לצד השני.”

“היא נתנה לי כסף לקנות לה משהו ואני לא קניתי מה שהיא אמרה כי רציתי משהו אחר ואחרי זה אמרתי לה שאיבדתי את זה בדרך ואני-”
“אוי, כמה שאתה רע, סשה!” הגבר אומר לו ובוהן את השקערווריות שעשו בכפו זיזי הבקבוק.

“ואני גם בכיתי אבל לא באמת, רק שהיא תחשוב שאני מצטער שאני איבדתי את זה, אז היא נישקה וחיבקה אותי חזק-חזק ואחרי זה אני בכיתי באמת עם דמעות והכול רק כי היא חיבקה אותי ככה-”
“אז אולי בכל זאת לא תגיע לגן עדן,” הגבר אומר, “לא-לא, אנתנו עם גן עדן גמרנו.”

הוא מניח שוב את כף ידו על זיזי הזכוכית השבורה ומדק אותה עליהם ועוצם את עיניו ומתרכז בכאב המתחדד בבשרו, כאומד את דרגתו המדויקת.

“יורד לך דם!” סשה אומר לו כעבור רגע.

“ואיך עושה דם?” ובאותה תנועה החלטית שקירב בה את כפו אל זיזי הזכוכית הגבר מתכופף עכשיו אל החול ומרים את בסיס הבקבוק השבור ומתרומם ומקרב אותו אל פניו, אל גבתו ואפו וקימור לחיו - את הארוך שבזיזי הזכוכית הוא מכווץ אל מורד הלחי ואת הקצר אל גשר האף,

עד שהקרקעית העבה הירקרקתה מסתירה את עינו, אבל עדיין אינו מצמיד שום זיו זכוכית לבשר.

"תנגב את זה," סשה אומר, כי טיפות דם ניגרות מכף ידו של הגבר במורד אמתו.

"טִיף-טִיף," הגבר אומר, "זה מה שדם עושה." ומבעד לקרקעית הבקבוק הוא מביט אל הילד, והקרקעית העבה מכסה את עינו כמיין רטייה שעוד לא נעשה המעשה שיצריך אותה, ובה עצמה ייעשה המעשה הזה, בזיזה.

"בסוף אתה לא תראה ככה כלום! זה ייכנס לך לעין ואתה לא תראה יותר כלום ו-"

"אז אני לא אראה," הגבר עונה, אבל מרחיק מעט את שבר הבקבוק מן העין, שגבתה נפצעה באחד מזיזיו, ומניח אותו על שולחן הנצרים. לשונו מתלכסנת אל זווית פיו ומלקקת אותה מן הדם שזלג אליה, ומעל לגבה השסועה, מתוך החתך החוצה אותה, צצה מיד טיפת דם חדשה.

"אני ראיתי פעם דוב," סשה אומר למראה הדם הנוטף, "הצועני, הוא תופף לו עם התוף שהוא ירקוד והדוב הוא-"

"דוב," הגבר אומר. "סשה ראה פעם דוב! תשמעו-תשמעו! זה לא הדוב ההוא שדיברנו עליו קודם?"

"הצועני, הוא תופף לו על התוף שלו אבל הדוב, הוא לא רצה בכלל לרקוד אז הוא הרביץ לו הצועני עם השוט והדוב הרים קצת את הרגל, אבל היה לו שמה פצע עם זבובים אז תכף הוא הוריד אותה בחזרה והצועני, הוא הרביץ לו עוד פעם דווקא שמה, אז אני שמתי ככה את הידיים ככה על העיניים-"

"הצועני ההוא," הגבר אומר ומשרבב את לשונו החוצה ללקק את הדם, "מה הוא שר שם לדוב שלו? דווקא יפים השירים של הצוענים. על דבש הוא שר לו?"

"הוא תופף לו!" סשה עונה, "תופף, לא שר! בתוף שלו הוא תופף, אתה לא מביין? וקודם הוא נתן לו סוכר, אבל זה לא עזר. הדוב, הוא ליקק לו את היד ותכף אחרי זה הוא תופף לו אבל הדוב-"

"דבש הוא היה צריך לתת לו," הגבר אומר. "לא סוכר, דבש! אתה לא יודע סשה שדובים אוהבים דבש?"

”ואחרי זה הילד הלך עם הכובע לאנשים ואף אחד לא רצה בכלל לתת לו כסף כי הוא לא רקד הדוב, אז הצועני הוא-“
”דבש ודם,“ הגבר אומר.

”אז הוא הרביץ לו הצועני עם השוט שלו,“ סשה אומר, ”על הרגל עם הפצע! בכל הכוח הוא הרביץ לו, אז הדוב הוא הרים אותה קצת והוא הרביץ לו עוד פעם ואני לא יכולתי להסתכל על זה, אז אני-“
”שמת ככה את הידיים על העיניים,“ הגבר אומר. ”לא שמת ככה את הידיים על העיניים כדי לא לראות כלום? אז למה שלא תעשה את זה סשה גם עכשיו.“

לאט ובכבדות הוא מתרומם מן השרפרף ודוחק אותו לאחוריו ופונה אל השרפרפים שלצדו ומתקדם ועובר אחד ונתקל באחר וממשיך הלאה ומסיט ברגליו עוד אחד ומתקדם עוד בדרכו אל קצה הגג, וכפות רגליו היחפות טובעות בשכבת החול את עקבותיהן והרוח מזדרזת לטשטש אותם.

וסשה, אחרי שצפה בו רגע, קם ונחפז אחריו ונאחז בידו – שבוע שלם הם מכירים, ולא תמיד הרגיז אותו האיש ככה (ועוד ירגיז אחרים פי כמה בארץ אחרת כעבור עשורים ומאה) - ונתלה בה ונגרר אחריו מטר או שניים ונשמט ונאחז ברגלו ולא מרפה גם כשצועק עליו האיש להרפות. בשתי ידיו הצנומות לופת סשה את ברכו של האיש את שוקו את קרסולו ונגרר ככה אחריו מטר ועוד מטר ועוד מטר בין השרפרפים על החול המכסה את הגג, הלאה-הלאה הוא נגרר ככה עד סמוך מאוד לשפתו, שמעבר לה כל החלל הפעור מטה אל חצר האכסניה וקדימה אל כל המרחבים הריקים שמעבר לה.

”אז עכשיו אני ארקוד,“ האיש אומר. ”כמו הדוב שלך.“